31989L0655

1989 12 30 EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS L 393/13

TARYBOS DIREKTYVA
1989 m. lapkričio 30 d.
dėl būtiniausių darbo įrenginių naudojimui taikomų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų (antroji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje)

(89/655/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 118a straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą [1], pateiktą pasitarus su Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu,

bendradarbiaudama su Europos Parlamentu [2],

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [3],

kadangi Sutarties 118a straipsnyje numatyta, kad Taryba direktyvomis nustato būtiniausius reikalavimus, skatinančius sąlygų, pirmiausia darbo aplinkos, gerinimą, kad būtų užtikrinta geresnė darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga;

kadangi pagal minėtą Sutarties straipsnį šios direktyvos neturi nustatyti tokių administracinių, finansinių ar teisinių apribojimų, kurie trukdytų steigti ir plėtoti mažąsias bei vidutines įmones;

kadangi Komisijos pranešime apie jos programą dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos [4] numatyta priimti direktyvą dėl darbo įrenginių naudojimo darbe;

kadangi 1987 m. gruodžio 21 d. rezoliucijoje dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos [5] Taryba atsižvelgė į Komisijos ketinimą artimiausiu metu Tarybai pateikti minimalius darbo saugos ir sveikatos organizavimo reikalavimus;

kadangi tam, kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata, būtina laikytis būtiniausių reikalavimų, garantuojančių geresnę saugą ir sveikatą naudojant darbo įrenginius;

kadangi ši direktyva yra atskira direktyva, kaip numatyta 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo [6] 16 straipsnio 1 dalyje; kadangi dėl to joje išdėstytos nuostatos taikomos darbuotojų naudojamiems darbo įrenginiams, nepažeidžiant šioje direktyvoje nustatytų griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų;

kadangi ši direktyva padeda praktiškai formuoti vidaus rinkos socialinę dimensiją;

kadangi pagal Direktyvos 83/189/EEB [7] nuostatas valstybės narės turi pranešti Komisijai apie visas rengiamas technines taisykles, susijusias su mechanizmais, įrenginiais ar įtaisais;

kadangi pagal Sprendimą 74/325/EEB [8] su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1985 m. Stojimo aktu, Komisija tariasi su Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu, rengdama šios srities pasiūlymus,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Objektas

1. Ši direktyva, kuri yra antroji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje, nustato būtiniausius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus dėl darbo įrenginių, kurie apibrėžti 2 straipsnyje, naudojimo.

2. Direktyvos 89/391/EEB nuostatos taikomos visai šio straipsnio 1 dalyje nurodytai sričiai, nepažeidžiant šioje direktyvoje nustatytų griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų.

---

(1) OL C 114, 1988 4 30, p. 3,
OL C 106, 1989 4 26, p. 13 ir
OL C 287, 1989 11 15, p. 12.
(2) OL C 326, 1988 12 19, p. 132 ir
OL C 256, 1989 10 9, p. 65.
(3) OL C 318, 1988 12 12, p. 26.
(4) OL C 28, 1988 2 3, p. 3.
(5) OL C 28, 1988 2 3, p. 1.
(6) OL L 183, 1989 6 29, p. 1.
(7) OL L 109, 1983 4 26, p. 8.
(8) OL L 185, 1974 7 9, p. 15.

2 straipsnis

Apibrėžimai

Šioje direktyvoje toliau nurodyti terminai reiškia:

a) „darbo įrenginys“ – kiekviena mašina, įrenginys, aparatas, prietaisas, įrankis ar įrengimai, naudojami darbui;

b) „darbo įrenginio naudojimas“ – kiekviena veikla, susijusi su darbo įrenginiu, pavyzdžiui, įrenginio paleidimas ar stabdymas, naudojimas ar gabenimas, taisymas ar pertvarkymas, techninė priežiūra, taip pat valymas;

c) „pavojaus zona“ – bet kokia zona darbo įrenginyje ir (arba) aplink jį, kurioje neigiamų veiksnių poveikį patiriantis darbuotojas rizikuoja sveikata ir sauga;

d) „neigiamų veiksnių poveikį patiriantis darbuotojas“ – kiekvienas darbuotojas, visiškai ar iš dalies esantis pavojaus zonoje;

e) „operatorius“ – darbuotojas ar darbuotojai, vykdantys užduotį naudoti darbo įrenginį.

II SKIRSNIS

DARBDAVIO PAREIGOS

3 straipsnis

Bendrosios darbdavio pareigos

1. Darbdavys taiko reikiamas priemones, kurios užtikrintų, kad darbo įrenginiai, paskirti darbuotojams naudoti įmonėje ir (arba) įstaigoje, būtų tinkami arba pritaikyti atlikti pavestam darbui ir nekenktų darbuotojų saugai ir sveikatai.

Parinkdamas siūlomus naudoti darbo įrenginius, darbdavys atkreipia dėmesį į specifines darbo sąlygas bei į pavojus, gresiančius darbuotojų saugai ir sveikatai įmonėje ir (arba) įstaigoje, ypač darbo vietoje, ir (arba) į bet kokius papildomus pavojus, kylančius naudojant konkrečius darbo įrenginius.

2. Kai neįmanoma visiškai užtikrinti, kad darbuotojai galėtų naudoti darbo įrenginius nekeldami pavojaus savo saugai ar sveikatai, darbdavys imasi reikiamų priemonių, kad sumažintų tokį pavojų.

4 straipsnis

Darbo įrenginių naudojimo taisyklės

1. Nepažeisdamas 3 straipsnio nuostatų, darbdavys privalo įsigyti ir (arba) naudoti:

a) darbo įrenginius, kurie, jeigu duodami darbuotojams naudoti įmonėje ir (arba) įstaigoje pirmą kartą po 1992 m. gruodžio 31 d., atitinka:

   i) visų taikomų Bendrijos direktyvų nuostatas;

   ii) šios direktyvos priede nustatytus minimalius reikalavimus, kai bet kuri kita Bendrijos direktyva yra netaikytina arba taikytina tik iš dalies;

b) darbo įrenginius, kurie, jeigu jau buvo duoti darbuotojams naudoti įmonėje ir (arba) įstaigoje iki 1992 gruodžio 31 d., ne vėliau kaip per ketverius metus nuo tos dienos pritaikyti darbui taip, kad atitiktų šios direktyvos priede nustatytus būtiniausius reikalavimus.

2. Darbdavys taiko reikiamas priemones, kurios užtikrintų, kad visą eksploatavimo laiką darbo įrenginiai bus tinkamai techniškai prižiūrimi palaikant reikiamą būklę, kuri atitiktų šio straipsnio 1 dalies a punkto arba b punkto reikalavimus.

5 straipsnis

Specifinį pavojų keliantys darbo įrenginiai

Jeigu naudojant darbo įrenginius gali kilti specifinis pavojus darbuotojų saugai ar sveikatai, darbdavys taiko reikiamas priemones, kurios užtikrintų, kad:

— darbo įrenginius naudos tiktai tie asmenys, kuriems pavesta juos naudoti,

— darbo įrenginius remontuos, pertvarkys, techniškai prižiūrės tiktai tie darbuotojai, kurie yra specialiai paskirti tokius darbus atlikti.

6 straipsnis

Darbuotojų informavimas

1. Nepažeisdamas Direktyvos 89/391/EEB 10 straipsnio nuostatų, darbdavys taiko reikiamas priemones, kurios užtikrintų, kad darbuotojai gautų reikalingą informaciją ir prireikus rašytines instrukcijas apie darbe naudojamus darbo įrenginius.

2. Šioje informacijoje ir rašytinėse instrukcijose pateikiama visa reikalinga saugos ir sveikatos informacija:

— darbo įrenginių naudojimo sąlygos,

— galimos neįprastos situacijos,

— tam tikrais atvejais, remiantis darbo įrenginių naudojimo patirtimi padarytos išvados.

3. Ši informacija ir rašytinės instrukcijos turi būti suprantamos tiems darbuotojams, kuriems jos yra skirtos.

7 straipsnis

Darbuotojų mokymas

Nepažeisdamas Direktyvos 89/391/EEB 12 straipsnio nuostatų, darbdavys taiko reikiamas priemones, kurios užtikrintų, kad:

— darbuotojai, kuriems pavesta naudoti darbo įrenginius, būtų reikiamai apmokyti ir supažindinti su pavojais, kurie gali kilti naudojant darbo priemones,

— 5 straipsnio antroje įtraukoje nurodyti darbuotojai būtų reikiamai apmokyti dirbti tokį darbą.

8 straipsnis

Darbuotojų konsultavimas ir dalyvavimas

Konsultacijas su darbuotojais ir (arba) jų atstovais bei jų dalyvavimą sprendžiant šioje direktyvoje bei jos priede išdėstytus klausimus reglamentuoja Direktyvos 89/391/EEB 11 straipsnio nuostatos.

III SKIRSNIS

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

9 straipsnis

Priedo pakeitimai

1. Sutarties 118a straipsnyje nustatyta tvarka Taryba papildo šios direktyvos priedą papildomais būtiniausiais reikalavimais, taikomais šio priedo 3 punkte minimiems specifiniams darbo įrenginiams.

2. Techninio pobūdžio pakeitimai, nurodyti priede, priimami Direktyvos 89/391/EEB 17 straipsnyje nustatyta tvarka, tais atvejais, kai:

— buvo priimtos direktyvos, skirtos techniškai suderinti ir standartizuoti darbo įrenginius, ir (arba)

— buvo pasiekta techninės pažangos, padaryta pakeitimų tarptautinėse taisyklėse bei specifikacijose arba sukaupta žinių apie darbo įrenginius.

10 straipsnis

Baigiamosios nuostatos

1. Valstybės narės iki 1992 m. gruodžio 31 d. priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų arba priimamų nacionalinių teisės aktų nuostatų tekstus.

3. Kas penkeri metai valstybės narės atsiskaito Komisijai apie praktinį šios direktyvos nuostatų įgyvendinimą, nurodydamos darbdavių ir darbuotojų požiūrius.

Komisija apie tai informuoja Europos Parlamentą, Tarybą, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą bei Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamąjį komitetą.

4. Komisija reguliariai teikia ataskaitas Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui apie šios direktyvos įgyvendinimą, atsižvelgdama į šio straipsnio 1–3 dalis.

11 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1989 m. lapkričio 30 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. P. SOISSON

PRIEDAS

BŪTINIAUSI REIKALAVIMAI, MINIMI ŠIOS DIREKTYVOS 4 STRAIPSNIO 1 DALIES a PUNKTO ii PAPUNKTYJE IR b PUNKTE

1. **Bendroji pastaba**

Šiame priede nustatytos prievolės taikomos atsižvelgus į šios direktyvos nuostatas, kai aptariamieji darbo įrenginiai kelia atitinkamą pavojų.

2. **Bendrieji būtiniausi reikalavimai darbo įrenginiams**

2.1. Darbo įrenginių valdymo įtaisai, turintys įtakos saugai, turi būti aiškiai matomi ir atpažįstami, o prireikus — reikiamai pažymėti.

Išskyrus tam tikrus valdymo įtaisus, valdymo įtaisai turi būti įrengiami taip, kad jie būtų už pavojaus zonos ribų ir nekeltų papildomo pavojaus jais manipuliuojant. Valdymo įtaisai turi nekelti pavojaus manipuliuojant jais netyčia.

Jei būtina, operatoriui turi būti sudaryta galimybė iš pagrindinės valdymo vietos užtikrinti, kad joks asmuo nepateks į pavojaus zonas. Jei tai neįmanoma, kiekvieną kartą prieš pradedant mechanizmui veikti, turi automatiškai įsijungti saugos sistema, pavyzdžiui, girdimas ir (arba) matomas įspėjamasis signalas. Pavojaus zonoje esančiam darbuotojui turi pakakti laiko ir (arba) būti priemonių skubiai išvengti pavojaus, kurį kelia darbo įrenginių paleidimas ir (arba) sustabdymas.

Valdymo sistemos turi būti saugios. Valdymo sistemų gedimas ar sutrikimas neturi sukelti pavojingos situacijos.

2.2. Turi būti įmanoma darbo įrenginius paleisti tiktai sąmoningai manipuliuojant šiam tikslui numatytu valdymo įtaisu.

Ta pati nuostata taikoma:

— pakartotinai paleidžiant darbo įrenginius po to, kai jie buvo sustabdyti dėl bet kurios priežasties,

— kontroliuojant žymų veikimo sąlygų (pvz., greičio, slėgio ir pan.) pasikeitimą,

išskyrus atvejį, kai taip pakartotinai paleidžiant darbo įrenginius arba taip pasikeitus veikimo sąlygoms pavojaus zonoje esantiems darbuotojams nekyla jokio pavojaus.

šis reikalavimas netaikomas, kai darbo įrenginys pakartotinai paleidžiamas arba veikimo sąlygos pasikeičia pagal normalų automatinio įtaiso veikimo ciklą.

2.3. Kiekviename darbo įrenginyje turi būti įrengtas valdymo įtaisas, kuris galėtų jį sustabdyti visiškai ir saugiai.

Kiekvienoje darbo vietoje turi būti įrengtas valdymo įtaisas, kuris sustabdytų kai kurias arba visas darbo įrenginio dalis, priklausomai nuo pavojaus pobūdžio, kad toks darbo įrenginys būtų saugus. Toks darbo įrenginio stabdymo įtaisas turi turėti viršenybę paleidimo įtaisams. Darbo įrenginiui arba jo pavojingoms dalims sustojus, turi išsijungti elektros energijos tiekimas į atitinkamus jungiklius.

2.4. Jei reikia, atsižvelgus į darbo įrenginio keliamų pavojų bei jo sustabdymo laiką, darbo įrenginyje turi būti įrengtas avarinis stabdymo įtaisas.

2.5. Darbo įrenginyje, kuris kelia pavojų dėl krintančių ar išsikišusių objektų, turi būti įrengti reikiami saugos įtaisai, atitinkantys keliamą pavojų.

Darbo įrenginyje, kuris kelia pavojų dėl dujų, garų, skysčių ar dulkių išmetimo, prie pavojaus šaltinių turi būti įrengti reikiami išmetamų medžiagų surinkimo ir (arba) išsiurbimo įtaisai.

2.6. Darbo įrenginys arba jo dalys turi būti pritvirtintos apkabomis ar kitomis priemonėmis, jei tai būtina dėl darbuotojų saugos ir sveikatos.

2.7. Jeigu yra pavojus, kad darbo įrenginio dalys gali įtrūkti ar subyrėti, sukeldamos rimtą pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, turi būti imtasi reikiamų apsaugos priemonių.

2.8. Jei yra pavojus, kad darbuotojas mechaniškai prisilies prie darbo įrenginio judančių dalių ir įvyks nelaimingas atsitikimas, tokios dalys turi būti apsaugotos užtvarais arba įtaisais, kurie neleistų darbuotojui patekti į pavojaus zonas arba sustabdytų pavojingų dalių judėjimą prieš jam pasiekiant pavojaus zonas.

Tokie užtvarai ir apsaugos įtaisai turi:

— būti tvirtos konstrukcijos,

— nekelti jokio papildomo pavojaus,

— būti sunkiai nuimami ar padaromi neveiksmingi,

— būti įrengti pakankamu atstumu nuo pavojaus zonos,

— netrukdyti labiau nei būtina stebėti darbo įrenginio veikimą,

— leisti atlikti reikiamas dalių įrengimo ar keitimo bei priežiūros darbų operacijas, trukdydami patekti tik į tą vietą, kur turi būti atliekami darbai, ir, jei įmanoma, nepašalinant įrengto užtvaro ar apsaugos įtaiso.

2.9. Vietos, skirtos darbui su darbo įrenginiu arba jo priežiūrai, turi būti tinkamai apšviestos atsižvelgiant į atliekamą operaciją.

2.10. Darbo įrenginio dalys, kurių temperatūra yra aukšta arba labai žema, prireikus turi būti apsaugotos, kad darbuotojams nekiltų pavojus prisilietus arba perdaug priartėjus prie jų.

2.11. Ant darbo priemonės esantys įspėjamieji įtaisai ir ženklai turi būti nedviprasmiški, lengvai pastebimi bei suprantami.

2.12. Darbo įrenginys gali būti naudojamas tiktai toms operacijoms ir tiktai tokiomis sąlygomis, kurioms jis yra tinkamas.

2.13. Techninę priežiūrą turi būti įmanoma atlikti tada, kai darbo įrenginys yra išjungtas. Jei tai neįmanoma, turi būti sudarytos sąlygos imtis reikiamų apsaugos priemonių, kad būtų galima atlikti tokią priežiūrą arba kad tokia priežiūra būtų atliekama ne pavojaus zonoje.

Jeigu prie mechanizmo yra priežiūros žurnalas, jis turi būti periodiškai pildomas.

2.14. Kiekviename darbo įrenginyje turi būti įrengtos lengvai atpažįstamos priemonės atjungti jį nuo energijos tiekimo šaltinių.

Turi būti numatytas toks darbo įrenginio pakartotinis prijungimas, kuris nekeltų pavojaus darbus atliekantiems darbuotojams.

2.15. Ant darbo įrenginio turi būti visi įspėjimai ir ženklai, būtini darbuotojų saugai užtikrinti.

2.16. Darbuotojams turi būti numatyti saugūs būdai patekti į visas vietas, kurios skirtos gamybos, reguliavimo ar priežiūros operacijoms atlikti, ir saugiai jose būti.

2.17. Kiekvienas darbo įrenginys turi būti tinkamas apsaugoti darbuotojus nuo pavojaus, jei darbo įrenginys užsidegtų ar perkaistų, arba jei būtų išmesta dujų, dulkių, skysčių, garų ar kitų medžiagų, kurios gaminamos, naudojamos ar laikomos darbo įrenginyje.

2.18. Kiekvienas darbo įrenginys turi būti tinkamas užkirsti kelią pavojui, jei sprogtų pats darbo įrenginys arba darbo įrenginyje gaminamos, naudojamos ar laikomos medžiagos.

2.19. Kiekvienas darbo įrenginys turi būti tinkamas apsaugoti pavojaus zonoje esančius darbuotojus nuo pavojaus tiesiogiai ar netiesiogiai kontaktuoti su elektros srove.

3. **Būtiniausi papildomieji reikalavimai specifiniams darbo įrenginiams,**

kaip nurodyta šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje.